

NORGES HØYESTERETT

Den 14. juni 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Skoghøy, Falch og Østensen Berglund i

HR-2022-1170-U, (sak nr. 22-068166STR-HRET), straffesak, anke over dom:

I.
Påtalemyndigheten

mot

A (advokat Gøran Møller-Christiansen)

II.
B (advokat Bjørn Aksel Henriksen)

mot

Påtalemyndigheten

III.
C (advokat Magnus Brekke Svanberg)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

BESLUTNING OG DOM:

- (1) Sakens bakgrunn er en skuddveksling og en trefning i Skien i april 2020, foranlediget av en konflikt etter en narkotikahandel. Til sammen seks menn ble tiltalt i saken, hvorav tre for drapsforsøk, til dels på hverandre.
- (2) Telemark tingrett avsa dom i saken 22. oktober 2021. I tingrettens dom ble A dømt for drapsforsøk på D, samt en rekke andre overtredelser (grove trusler, våpenovertredelser og narkotikaovertrædelser). Straffen for A ble satt til fengsel i syv år. C ble frifunnet for

drapsforsøk på D, men domfelt for grove trusler og våpenlovbrudd. Straffen ble satt til fengsel i to år. B ble dømt for medvirkning til grove trusler og våpenlovbrudd. Straffen for B ble satt til fengsel i ett år og ni måneder som fellesstraff med resttiden fra en tidligere straffedom avsagt i Sverige.

- (3) D, som var tiltalt for drapsforsøk på A, ble frifunnet for drapsforsøk, men dømt for våpenlovbrudd.
- (4) De tiltalte A og B, samt medtiltalte E som ikke er en del av saken for Høyesterett, anket tingrettens dom til lagmannsretten. As anke gjaldt bevisbedømmelsen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet for tiltalen om drapsforsøk og straffutmålingen. B og E innga fullstendige anker. Påtalemyndigheten anket for så vidt gjaldt frifinnelsene av D og C for drapsforsøk og straffutmålingen for samtlige tiltalte.
- (5) Agder lagmannsrett fremmet ankene til behandling, og avsa 4. mars 2022 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1983, frifinnes for tiltalens post Ia.
 2. A dømmes for de forhold som er rettskraftig avgjort ved tingrettens dom, sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a og § 79 bokstav b, til fengsel i 3 – tre – år og 9 – ni – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 16 – seksten – dager, jf. straffeloven § 83.
 3. B, født 00.00.1995, dømmes for overtredelse av straffeloven § 264 jf. § 263 jf. § 15, straffeloven § 191 jf. § 190 første ledd jf. § 15 og straffeloven § 189a jf. § 15, sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a, § 79 bokstav b, § 82 og straffegjennomføringsloven § 45 til fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder som en fellesstraff med Agder lagmannsretts dom av 12. mai 2016. Varetekt kommer til fradrag med 93 – nittitre – dager, jf. straffeloven § 83.
 4. C, født 00.00.1994, dømmes for overtredelse av straffeloven § 275 jf. § 16 og de forhold som er rettskraftig avgjort ved tingrettens dom, sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a og § 79 bokstav b, til fengsel i 5 – fem – år. Varetekt kommer til fradrag med 30 – tretti – dager, jf. straffeloven § 83.
 5. E, født 00.00.1987, frifinnes.
 6. D, født 00.00.1988, frifinnes for tiltalens post Ib.
 7. D dømmes for de forhold som er rettskraftig avgjort ved tingrettens dom, sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a og § 79 bokstav b, til fengsel i 1 – ett – år og 4 – fire – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 367 – trehundreogsekstisyv – dager, jf. straffeloven § 83.»
- (6) *Påtalemyndigheten* har anket lagmannsrettens dom for så vidt gjelder frifinnelsen av A for tiltalepost Ia om drapsforsøk. Anken gjelder saksbehandlingen. Påtalemyndigheten anfører at lagmannsrettens domsgrunner er mangelfulle, ved at domsgrunnene under lagmannsrettens vurdering av tiltaltes forsett ikke er tilstrekkelige til at lovanvendelsen kan prøves. Lagmannsretten vurderer videre bare sannsynlighetsforsett, ikke eventuelt forsett. Det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens dom oppheves.

- (7) A har inngitt tilsvaer til påtalemyndighetens anke, og anfører at det bestemmende mindretalls begrunnelse for frifinnelsen fullt ut redegjør for hvorfor mindretallet finner at han ikke har utvist nødvendig forsett, og at anken må nektes fremmet.
- (8) C har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling, idet det anføres at lagmannsretten har lagt til grunn et hendelsesforløp som ikke stemmer med verken forsvarers eller aktorats presentasjon. Uansett er lagmannsrettens vurdering av om C handlet i nødverge utilstrekkelig. Det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens dom oppheves.
- (9) Påtalemyndigheten har kommentert Cs anke, og slutter seg til forsvarers fremstilling av lagmannsrettens domsgrunner sammenholdt med det som kom frem under ankeforhandlingen. Etter påtalemyndighetens syn foreligger det en saksbehandlingsfeil ved at lagmannsretten skulle ha begrunnet hvordan de kom til et bevisresultat som stred mot det partene presenterte. Påtalemyndigheten slutter seg også til at lagmannsrettens vurdering av nødverge er knapp. Etter påtalemyndighetens syn kan imidlertid ikke feilen ha hatt betydning for resultatet, og anken bør derfor nektes fremmet.
- (10) B har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovanvendelse og straffutmåling.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder anker fra to ulike tiltalte og fra påtalemyndigheten vedrørende en tredje tiltalt.
- (12) Tiltalte C er domfelt i lagmannsretten for et forhold han ble frifunnet for i tingretten. Han har derfor ankerett til Høyesterett, og hans anke kan bare nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at den ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd siste punktum.
- (13) For tiltalte Bs anke og påtalemyndighetens anke vedrørende tiltalte A følger det av straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum at anken krever samtykke. Samtykke kan bare gis når anken reiser spørsmål av betydning utenfor foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett.
- (14) Etter straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a kan Høyesteretts ankeutvalg avgjøre anken uten ankeforhandling når ankeutvalget enstemmig finner det klart at lagmannsrettens dom bør oppheves helt eller delvis.
- (15) Ankeutvalget finner enstemmig at det ikke er tilstrekkelig grunn til at anken fra tiltalte B blir fremmet for Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323. Hans anke tillates derfor ikke fremmet.
- (16) For tiltalte A er spørsmålet om lagmannsrettens domsgrunner ved vurderingen av tiltaltes drapsforsett, hvor det bestemmende mindretallet kom til at forsettskravet ikke var oppfylt, har mangler som gjør at det ikke er mulig å se om loven er riktig anvendt.
- (17) Ankeutvalget er kommet til at lagmannsrettens domsgrunner for å frifinne A for tiltalens post Ia ikke er tilstrekkelige til å prøve om straffelovgivningen er riktig anvendt. Det bestemmende mindretallet – som i lagmannsrettens dom her er omtalt som flertallet – uttaler på side 15 at det «på grunnlag av de ytre omstendigheter, vitneforklaringer eller alminnelige erfaringssetninger, ikke [er] mulig å slutte noe med tilstrekkelig grad av sikkerhet for at

tiltalte handlet med sannsynlighetsforsett om å treffe og å drepe D».

- (18) Det finnes imidlertid ingen holdepunkter for at det bestemmende mindretall har vurdert eventuelt forsett – såkalt dolus eventualis – som er beskrevet i straffeloven § 22 første ledd bokstav c. Etter denne bestemmelsen er handlingen forsettlig dersom gjerningspersonen «holder det for mulig at handlingen dekker gjerningsbeskrivelsen, og velger å handle selv om det skulle være tilfellet». Slik faktum i denne saken ligger an, var det nærliggende å vurdere eventuelt forsett når sannsynlighetsforsett ikke ble funnet bevist. Når det ikke er gjort, er lagmannsrettens domsgrunner ikke tilstrekkelige til å prøve anken, og ankeutvalget finner det klart at lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1 og 2, må oppheves, jf. straffeprosessloven § 343 andre ledd nr. 8 jf, § 323 tredje ledd bokstav a.

- (19) Tiltalte C har ankerett til Høyesterett. Partene er enige om at lagmannsrettens flertall ved sin vurdering av skyldspørsmålet for C har bygget på en beskrivelse av hendelsesforløpet som ikke stemmer med bevisene i saken eller noen av partenes versjoner av det som skjedde under skuddvekslingen.

- (20) I støtteskriv til Cs anke til Høyesterett har hans forsvarer uttalt:

«Flertallet har lagt til grunn at skuddet som traff ruta på Mercedesen, som anses som drapsforsøk overfor D, var det siste skuddet som ble avfyrt av C. Dette har imidlertid ikke støtte i bevisene i saken. Snarere tvert imot tilsier tekniske bevis på stedet, at dette ikke kan være riktig.

Det er ubestridt at C har avfyrt fem skudd, med en pistol som tar syv kuler i magasinet. Ved politiets undersøkelse av pistolen i ettertid ble det funnet to patroner i magasinet, og én tomhylse i kammeret. På åstedet ble det funnet fire tomhylser, nokså samlet nede ved veien i Munkelia. Dette tilsier at det femte og siste skuddet må ha vært det som traff rekkverket oppe på terrassen (som ikke kan ha vært avfyrt nede ved veien fra), og som det ikke ble funnet noen tomhylse i tilknytning til.

Lagmannsrettens flertall har for sin vurdering følgelig bygget på et faktum som ikke er blitt anført av verken påtalemyndigheten eller forsvarerne under tingrettens eller lagmannsrettens behandling. Det faktum lagmannsretten bygger sin avgjørelse på, ble heller ikke tatt opp med sakens aktører.

Flertallet har ved å legge ovennevnte forhold til grunn snudd om på deler av hendelsesforløpet, noe som gjør at faktum er uklart. Det at det aktuelle skuddet er plassert på et annet tidspunkt i hendelsesforløpet, er egnet til å påvirke den rettslige vurderingen av Cs subjektive skyld. Dette som følge av at hans skyld vurderes ut fra de objektive omstendighetene i saken.

Et annet eksempel som illustrerer at lagmannsretten har misforstått og lagt til grunn et uriktig faktum, er at det på side 19 fremgår at D ble ‘svært overrasket da han hørte ytterlige skudd mens han var ved Golfen og utøvde vold mot B’. D har imidlertid aldri forklart dette i saken.»

- (21) Denne fremstillingen av faktum har påtalemyndigheten sluttet seg til. Påtalemyndigheten har uttalt at det er «enighet om at domspremissene er mangelfulle i så måte, idet de ikke beskriver hvordan retten kan ha kommet til et slikt faktum som strider mot vesentlig bevisføring og annet kjent faktum i saken».

- (22) Etter straffeprosessloven § 40 fjerde ledd skal domsgrunnene i alle saker som har vært behandlet ved meddomsrett, «angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering».
- (23) Etter ankeutvalgets oppfatning har lagmannsretten ikke i tilstrekkelig grad forklart hvilke beviser domfellelsen av C for drapsforsøk bygger på. Dette kan ha virket inn på lagmannsrettens resultat. Ankeutvalget finner det etter dette klart at også lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 4, må oppheves, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd, jf. § 323 tredje ledd bokstav a.
- (24) For de delene av lagmannsrettens dom som oppheves, oppheves også ankeforhandlingen, jf. straffeprosessloven § 347 første ledd.
- (25) Avgjørelsene er enstemmige.

S L U T N I N G I B E S L U T N I N G

Anken fra B tillates ikke fremmet.

S L U T N I N G I D O M

Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, 2 og 4, oppheves.

Ingvald Falch
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)